

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : मे- २०२३

सत्र - २

विषय : संदर्भ सेवा आणि ग्रंथ सूचीय नियंत्रण (BL-31-223)

दिनांक : २५/०५/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)
१. हुज हु ऑफ इंडियन रायटर्स -
अ) र. राव
क) र. राजू
ब) स. राव
ड) यापैकी नाही
 २. टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च ----- येथे आहे.
अ) मुंबई
क) नाशिक
ब) पुणे
ड) दिल्ली
 ३. 'संदर्भ' हा शब्द ----- पासून आला आहे.
अ) मराठी
क) ग्रीक
ब) रोमन
ड) संस्कृत
 ४. डॉ. रंगनाथन यांच्या मते शीघ्र संदर्भ सेवेची वेळ मर्यादा ----- मिनिट आहे.
अ) ३०
क) २०
ब) १०
ड) यापैकी नाही
 ५. संदर्भ प्रश्नांची उत्तरे देण्याचे ----- हे महत्त्वाचे साधन आहे.
अ) संदर्भ
क) ग्रंथ
ब) संदर्भ मुलाखत
ड) यापैकी नाही
 ६. वाचकांकडे विशेष लक्ष देणे म्हणजे ----- सेवा होय.
अ) संदर्भ सेवा
क) अ आणि ब पर्याय
ब) संदर्भीय सेवा
ड) यापैकी नाही
 ७. संदर्भ ग्रंथपाल चांगला ----- असणे आवश्यक आहे.
अ) श्रोता
क) अ आणि ब पर्याय
ब) ग्रंथपाल
ड) यापैकी नाही
 ८. शब्दकोश हा ----- संदर्भ सेवेचा भाग आहे.
अ) विलंबीत
क) विलंबीत व शीघ्र
ब) शीघ्र
ड) यापैकी नाही
 ९. अंध वाचकांसाठी ----- लिपी वापरली जाते.
अ) मोडी लिपी
क) ब्रेल
ब) श्री लिपी
ड) यापैकी नाही
 १०. नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी लायब्ररी ----- येथे आहे.
अ) पुणे
क) दिल्ली
ब) मुंबई
ड) मद्रास

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. संदर्भ ग्रंथपालाचे गुण स्पष्ट करा.
 २. साधे ग्रंथ व संदर्भ ग्रंथ यातील फरक सांगा.
 ३. शीघ्र संदर्भ सेवा आणि विलंबित संदर्भ सेवा यातील फरक सांगा.

- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. संदर्भ सेवा म्हणजे काय? त्याची व्याप्ती व आवश्यकता स्पष्ट करा.
 २. संदर्भ ग्रंथांच्या मुल्यमापनाचे निकष स्पष्ट करा.
 ३. संदर्भ सेवा आणि ग्रंथालयशास्त्राची पंचसूत्री यातील संबंध सांगा.

- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. संदर्भ ग्रंथांची वैशिष्ट्ये
 २. संदर्भ प्रश्न आणि मुलाखत
 ३. वार्षिके

English Translation

Reference Service & Bibliographic Control (BL-31-223)

- Q. 1 Choose the correct option (10)
1. Who's who of Indian writers -----
a) R. Rao
b) S.Rao
c) R. Raju
d) None of the above
 2. Tata Institute of Fundamental Research is in -----
a) Mumbai
b) Pune
c) Nashik
d) Delhi
 3. The word of "reference" has been derived from -----.
a) Marathi
b) Roman
c) Greek
d) Sanskrit
 4. As per Dr. Ranganathan time limit for short range reference service -----.
a) 30min
b) 10min
c) 20min
d) None of the above
 5. ----- is important tool to answer reference question.
a) Reference
b) Reference interview
c) Books
d) None of the above
 6. Giving special attention to reader's means ----- service.
a) Reference service
b) Referral service
c) Both A and B
d) None of the above
 7. The reference Librarian needs to be a good -----.
a) Listener
b) Librarian
c) Both A and B
d) None of the above
 8. Dictionary is a form of ----- range reference service.
a) Long
b) Short
c) Long and short
d) None of the above
 9. ----- writing is used for blind readers.
a) Modilipi
b) shreelipi
c) Braille
d) None of the above
 10. National Chemical Laboratory library is situated in -----
a) Pune
b) Mumbai
c) Delhi
d) Madras

- Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)
1. Explain the qualities of reference librarian.
 2. Difference between General books & Reference Books.
 3. Difference between Short range & Long range reference service.

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. What is mean by Reference service? Explain its scope & importance.
2. Explain criteria for evaluation of Reference books.
3. Explain relation between reference service and five law of library science.

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. Qualities of reference books.
 2. Reference question & interview
 3. Year Book
-